

Analiz No: 5

enstitü
sosyal

Türkiye’de Adalet Sisteminde Suç ve Çocuk

Yazarlar

Fatma Betül Ercan
Güllü Buzunoğlu
Hilal Yazıcı
Yiğit Çelik

Katkıda Bulunanlar

Saliha Merve Kaya
Münibe Zeynep Yılmaz
Turgay Öntaş

Editör

Amine Ertürk

Grafik Tasarım

Muhammed Seleş

Türkiye’de Adalet Sisteminde Suç ve Çocuk

COPYRIGHT © 2025

Bu yayının tüm hakları Enstitü Sosyal'e aittir. Enstitü Sosyal'in izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.

Güzeltepe Mah. Mareşal Fevzi Çakmak Cad. B Blok No.:29/1/1 Eyüpsultan/İstanbul

Tel: 0212 354 30 00

NUN Eğitim ve Kültür Vakfı Yayınları

Enstitü Sosyal | Analiz No. 5

1. Baskı: Ekim 2025

Burhaniye Mah. Hacı Reşit Paşa Sok. No:18 Üsküdar, İstanbul/TÜRKİYE

Tel: 0216 422 00 22 | <https://www.enstitusosyal.org> | info@enstitusosyal.org

YÖNETİCİ ÖZETİ

Adalet sisteminde çocukların konumu her zaman tartışmalı bir alan olmuştur. Bir yandan, çocukların işlediği suçların kamu vicdanını rahatlatacak ve mağdurun tatmin olmasını sağlayacak şekilde karşılık bulması gerektiği savunulurken, diğer yandan, failin çocuk olması, uygulanacak yaptırımın da çocuklara özgü ve onların gelişim özelliklerine uygun olması gerekliliğini gündeme getirmektedir. Bu iki yaklaşım zaman zaman birbiriyle çatışabilmektedir. Tartışma uzun süredir teorik düzeyde devam etse de, pratikte hem mağdurun hem de failin adil ve doğru bir karşılıkla muhatap olabilmesi için mevcut uygulamalarda değişiklik yapılması zorunlu hâle gelmiştir. Bu doğrultuda hukukçular, kolluk kuvvetleri, psikologlar, psikiyatristler, sosyal hizmet uzmanları, akademisyenler ve ilgili bakanlık temsilcilerinin (Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı) katılımıyla gerçekleştirilen “Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk” başlıklı toplantılardan elde edilen bilgiler ışığında, uygulamaya ilişkin öneriler bu analizde gerekçeleriyle birlikte ortaya konulmuştur.

Yapılan toplantılar sonucunda ivedilikle düzenlenmesi gereken üç temel başlık gündeme gelmiştir: suça verilen ilk karşılık, güvenlik tedbirlerinin çeşitlendirilmesi ve hâkimin takdir yetkisi.

İlk olarak, suç işleyen çocukların karşılaştıkları ilk tepki onların ilerleyen yaşantılarında suça bakışlarını doğrudan şekillendiren kritik bir faktör olarak öne çıkmaktadır. İlk suçunda ya da sonraki bazı suçlarda herhangi bir yaptırımla karşılaşmayan çocuklar için, suç işlemek zamanla hayatın olağan bir parçası hâline gelmekte ve cezasızlık algısını pekiştirmektedir. Bu nedenle suçun niteliği, motivasyonu ve çocuğun yaş ile gelişimsel özellikleri dikkate alınarak hapis cezası dışında da olsa belirli yaptırımların uygulanması zorunludur.

İkinci olarak, mevcut güvenlik tedbirleri hem uygulanma sürecinde çeşitli sorunlar barındırmakta hem de suça sürüklenen çocuğun ıslahına yönelik yeterli etkiyi sağlayamamaktadır. Özellikle 12 yaş altındaki çocukların ceza ehliyetinin bulunmaması ve güvenlik tedbirine hükmedilebilmesi için gerekli olan sosyal inceleme raporunun zorunlu olmaması, bu yaş grubundaki çocuklara herhangi bir tedbir uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, mevcut güvenlik tedbirleri çoğu durumda koruyucu ve önleyici tedbirlerle iç içe geçmekte; bu nedenle suça sürüklenen çocuğun özel ihtiyaçlarını doğrudan karşılayamamaktadır. Bu çerçevede koruyucu ve destekleyici tedbirlerin güvenlik tedbirlerinden ayrıştırılması ve güvenlik tedbirlerinin hem çocuğun işlediği suçun karşılığını görmesini sağlayacak hem de ıslahına katkı sunacak şekilde çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Üçüncü olarak, mevcut mevzuatta ceza ehliyeti tam olan 15-18 yaş arasındaki çocuklar için öngörülen zorunlu ceza indirimi, hâkime takdir yetkisi tanınmadığından dolayı, hem fail hem de mağdur

açısından adaletsiz sonuçlar doğurabilmektedir. Bu nedenle, alt ve üst ceza sınırları arasında hâkimin uygun cezayı takdir edebilmesi, adaletin sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, bu analizde ele alınan başlıklar yalnızca mevcut sistemin sorunlarını tespit etmekle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda bu sorunların pratikte de ortadan kaldırılabilmesi için gerekli politika önerilerini içermektedir. Burada sunulan öneriler çocukların adalet sistemiyle karşılaşmalarında hem mağdur hem de fail açısından daha adil, koruyucu ve ıslah edici bir yaklaşımın benimsenmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Çalışmada öne çıkan öneriler şunlardır:

1. Çocuk Koruma Kanunu ile diğer tüm kanunların düzenlemeleri birbirinden bağımsız değil, eş zamanlı ve uyumlu bir şekilde yürütülmelidir. Böylece çocuk adalet sisteminde bütüncül, tutarlı ve etkin bir çerçeve sağlanmış olacaktır.
2. Çocuk ceza sisteminde ceza indirimlerinin herkese aynı şekilde uygulanması yerine, suçun türü, tekerrürü ve mahiyeti dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, çocuk mahkemelerinde görev yapan hâkimlerin alanında uzmanlaşması ve gerekli kriterleri değerlendirerek ceza indirimi konusunda takdir yetkisini kullanması sağlanmalıdır.
3. Çocuk mahkemelerine uzman hukukçular atanmalı ve adli süreçte hâkim ve savcılar da dâhil olmak üzere çocukla çalışan tüm personel bu alanda ihtisaslaşmalıdır.
4. Sosyal inceleme raporları (SİR) soruşturma aşamasında alınmalı ve kanuni olarak zorunlu hâle getirilmelidir.
5. Çocukların yargılanma süreçleri hızlandırılmalıdır.
6. Tedbir kararlarının verildiği ayrı bir mahkeme kurulmalıdır. Koruyucu ve destekleyici tedbirler ile güvenlik tedbirlerinin kanunda açık biçimde birbirinden ayrılması ve güvenlik tedbirlerinin takibini sağlayacak ihtisaslaşmış bir mahkemenin oluşturulması gerekmektedir.
7. Güvenlik tedbirleri çeşitlendirilmelidir. Çocuk adalet sistemi sadece cezalandırmaya değil, onarıcı süreçlere, topluma yeniden katılımı destekleyen eğitim, psikososyal destek ve sosyal uyum programlarına da odaklanmalıdır. Bu çerçevede, mahkeme tarafından takdir edilecek tedbirlerin hem işlenen suça verilecek ilk tepkinin niteliğiyle uyumlu olması hem de çocuğun rehabilitasyonunu destekleyecek biçimde çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

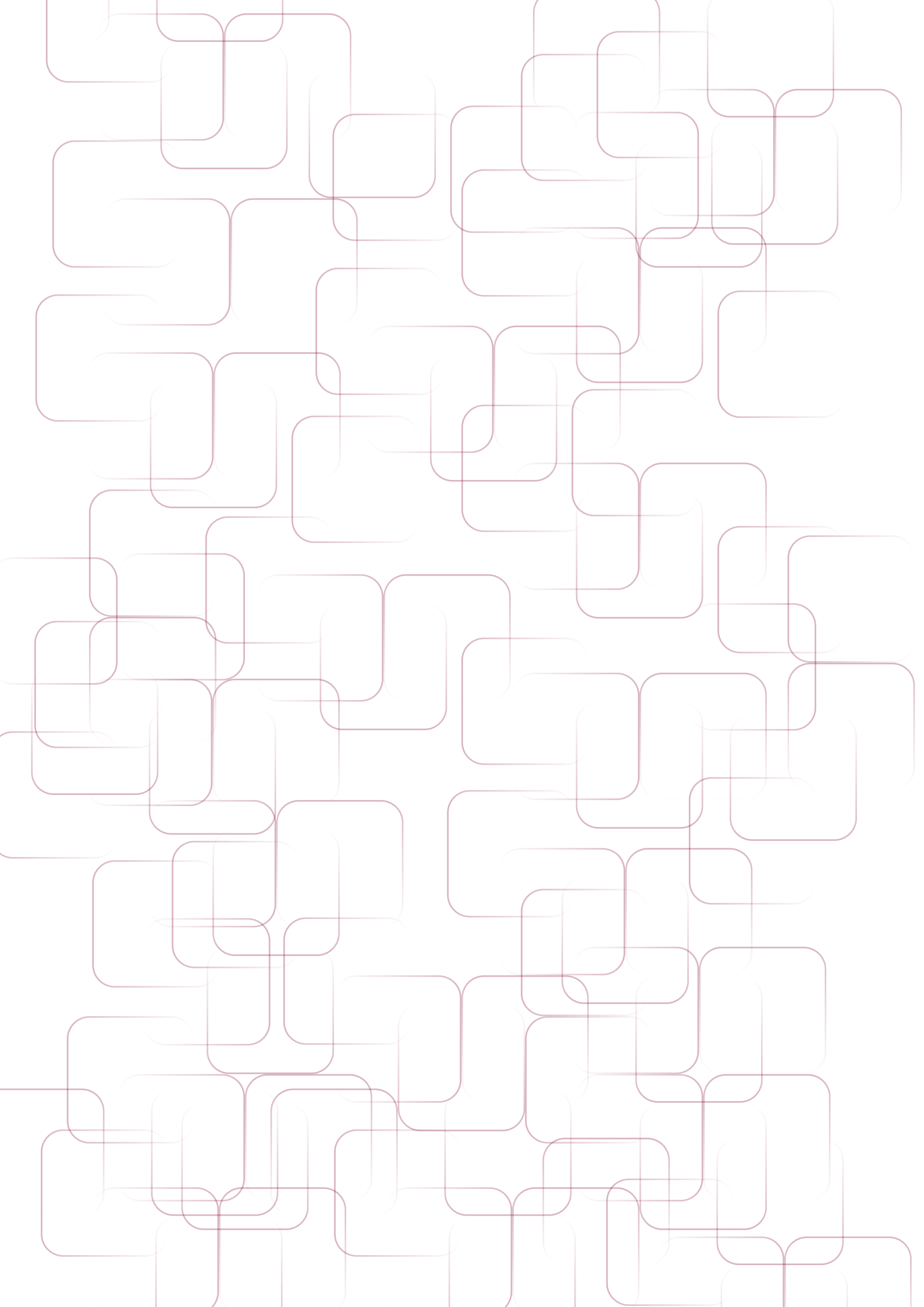
Enstitü Sosyal | Analiz No: 5

Türkiye'de Adalet Sisteminde Suç ve Çocuk

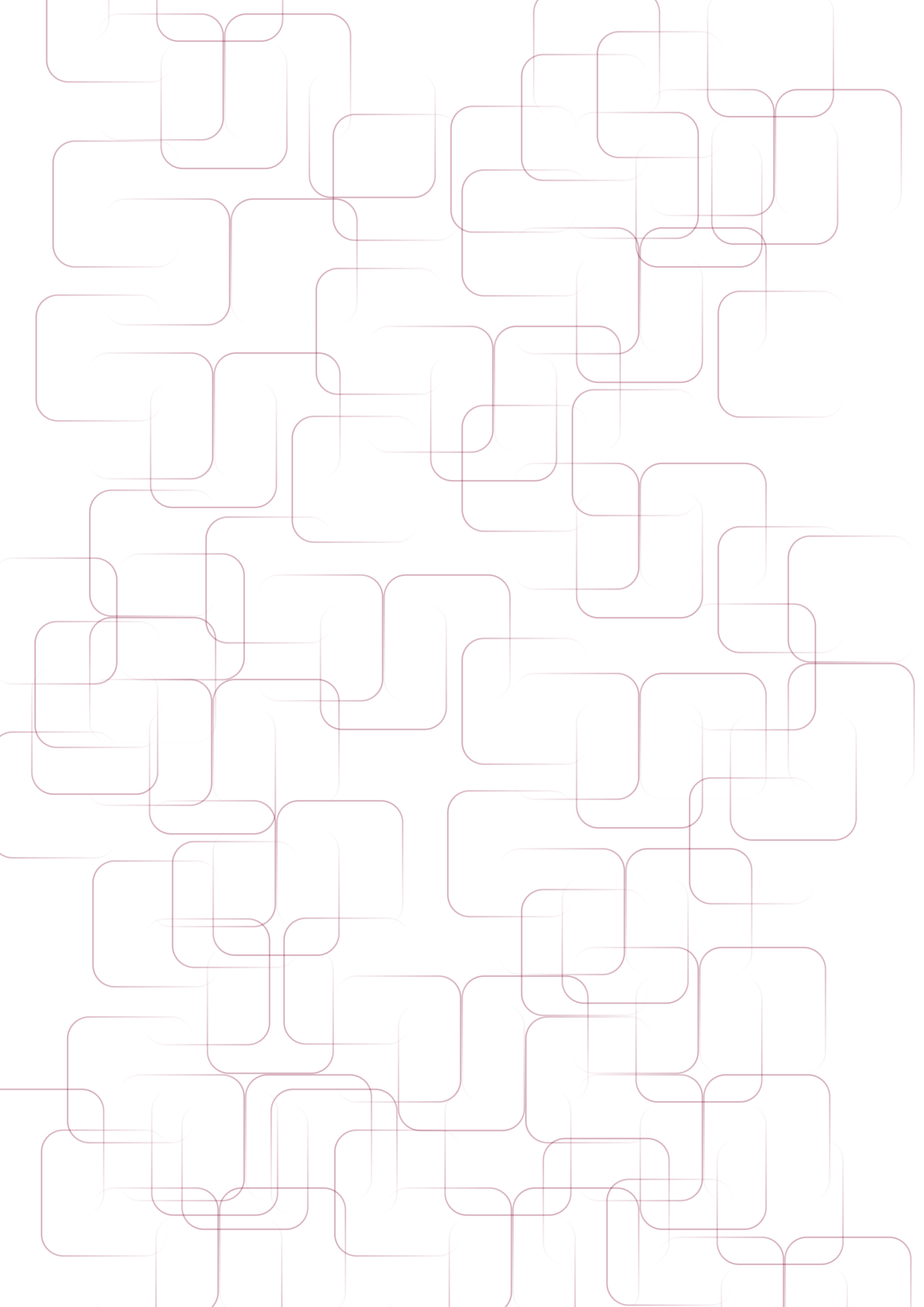
Fatma Betül Ercan | Güllü Buzunoğlu | Hilal Yazıcı | Yiğit Çelik

■ ■ İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	5
1. GİRİŞ	11
2. ADALET SİSTEMİNDE ÇOCUK	19
2.1. Suçun Mahiyeti ve Tekerrürü	21
2.2. Yasal Çerçeve ve Mevcut Uygulamalar	22
2.2.1. Çocukların Ceza Sorumluluğu	22
2.2.2. Çocukların Yargılanması ve İlkeler	23
2.2.3. Yargılama Süreci	23
2.3. Ailenin Suça Katılımı	25
2.3.1. Çocuğun Suça Sürüklenmesinde Ailesinin Rolü	25
2.3.1.1. Ailenin Sosyoekonomik Düzeyi	25
2.3.1.2. Ailenin Suça Karışma Öyküsü	26
2.3.2. Hüküm Sonrası Süreçte Ailenin Sorumluluğu	26
3. SONUÇ	29
4. POLİTİKA ÖNERİLERİ	33
KAYNAKÇA	39
YAZARLAR HAKKINDA	41

GİRİŞ

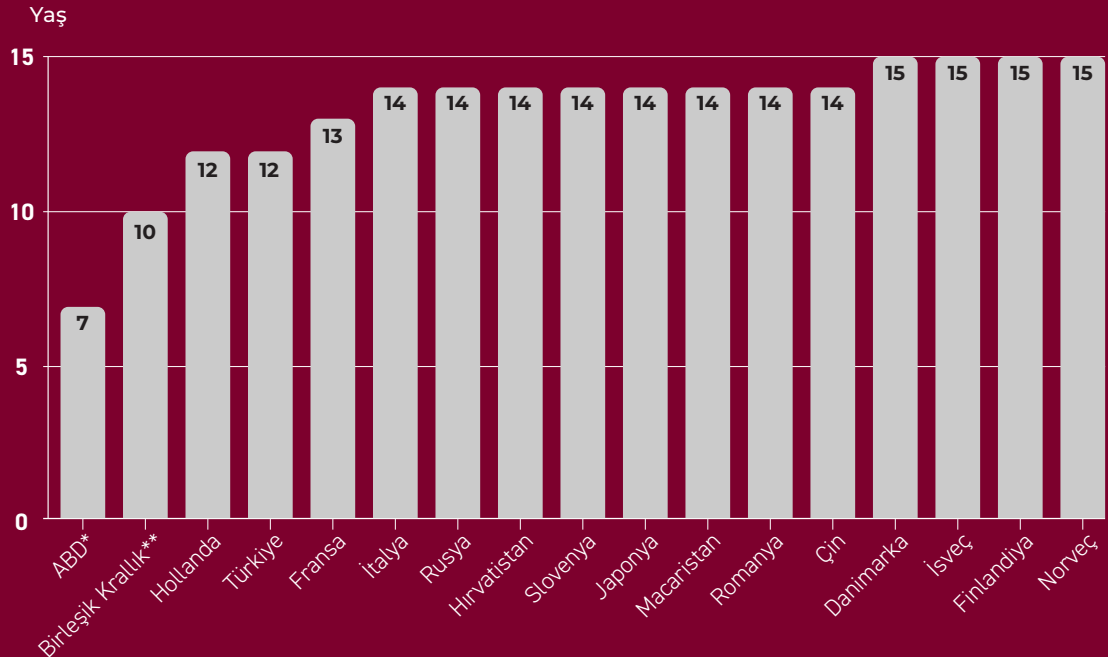

GİRİŞ

Çocuk adalet sistemi, yalnızca ceza hukukunu ilgilendiren bir alan olarak görülmeyip çocukların gelişimsel özelliklerini, sosyal çevrelerini ve bireysel farklılıklarını esas alan çok yönlü bir müdahale alanı olarak değerlendirilmelidir. Bu sistemin sağlıklı işleyebilmesi için hukuk, sosyal hizmet, eğitim, sağlık ve psikoloji gibi disiplinlerin eş güdüm içinde çalışması gerekmektedir. Türkiye’de çocukların suça sürüklenmesi, yalnızca bireysel tercihlere ya da aile içi sorunlara indirgenemeyecek kadar yapısal, sosyal ve kurumsal dinamiklerle ilişkilidir. Bu nedenle, çocuk adalet sistemine yönelik çözüm önerilerinin bütüncül bir perspektifle ele alınması zorunludur.

Dünya genelinde çocukların ceza sorumluluk yaşı ülkeden ülkeye farklılık arz etmektedir. Avrupa ülkelerinde bu yaş genellikle 13 ila 15 yaş arasında değişmekte, İskandinav ülkelerinde 15 yaşa kadar yükselmekte, İngiltere’de ise 10 gibi düşük bir yaş benimsendiği görülmektedir Türkiye’de de ceza sorumluluk yaşı 12 olarak belirlenmiştir (Grafik 1). Her ne kadar ülkeden ülkeye ceza sorumluluk yaşı değişse de asıl ayrım çocuk adalet sistemine yaklaşım biçimlerinde ortaya çıkmaktadır. Rehabilitasyon ve topluma yeniden kazandırma ilkeleri ekseninde şekillenen çocuk adalet sistemleri ile erken yaşta cezalandırmayı önceleyen yaklaşımlar arasında belirgin farklar bulunmaktadır. Türkiye, yasal olarak çocukları koruyucu ve destekleyici bir çerçeve sunmasına rağmen, uygulamada bu çerçevenin ne derece hayata geçirilebildiği tartışmalıdır.

Grafik 1. Ülkelerin Ceza Ehliyeti Yaş Sınırı

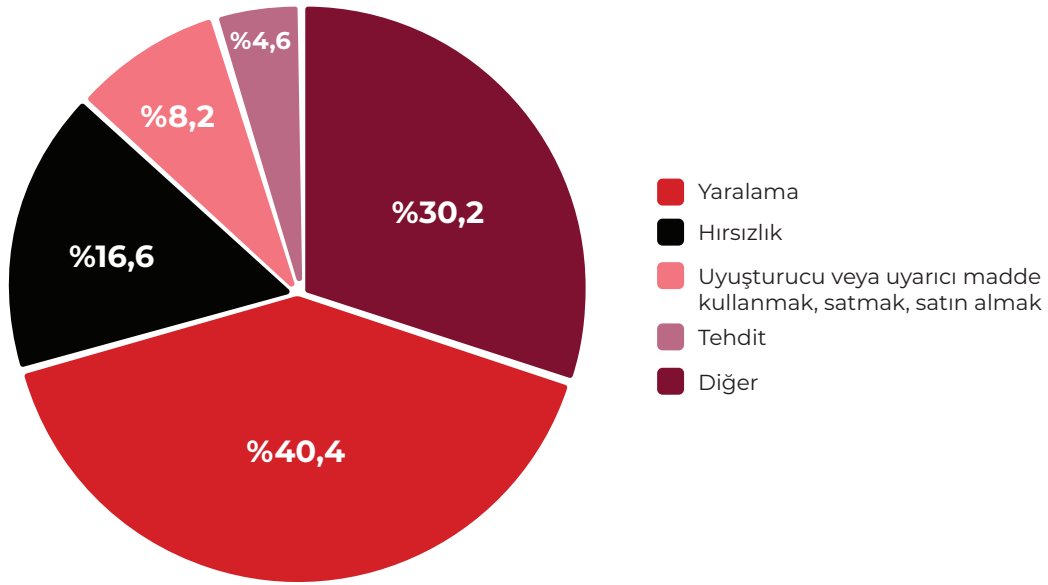
* Amerika Birleşik Devletleri’nde eyaletler arasında farklılıklar görülmektedir.

** İskoçya’da cezai sorumluluk yaşı 12 olarak belirlenmiştir.

Kaynak: UNICEF’in (2022) verilerinden uyarlanmıştır.

Türkiye’de suça sürüklenen çocuklara dair veriler, sorunun yapısal niteliğini ortaya koymaktadır. 2023 yılı itibarıyla güvenlik birimlerine gelen çocuk sayısı 612.651’e ulaşmıştır. Bu çocukların 279.620’si mağdur, 202.785’i ise suça sürüklenen çocuk olarak kayıtlara geçmiştir. Suça sürüklenen çocukların işlediği iddia edilen suçlar içinde %40,4 ile yaralama suçu en yüksek orana sahiptir. Bunu %16,6 ile hırsızlık, %8,2 ile uyuşturucu kullanımı veya satışı, %4,6 ile tehdit suçu takip etmektedir. Bu veriler, çocukların çoğunlukla fiziksel şiddet ve mal varlığı ile ilişkili suçlara yöneldiğini göstermektedir (Grafik 2).

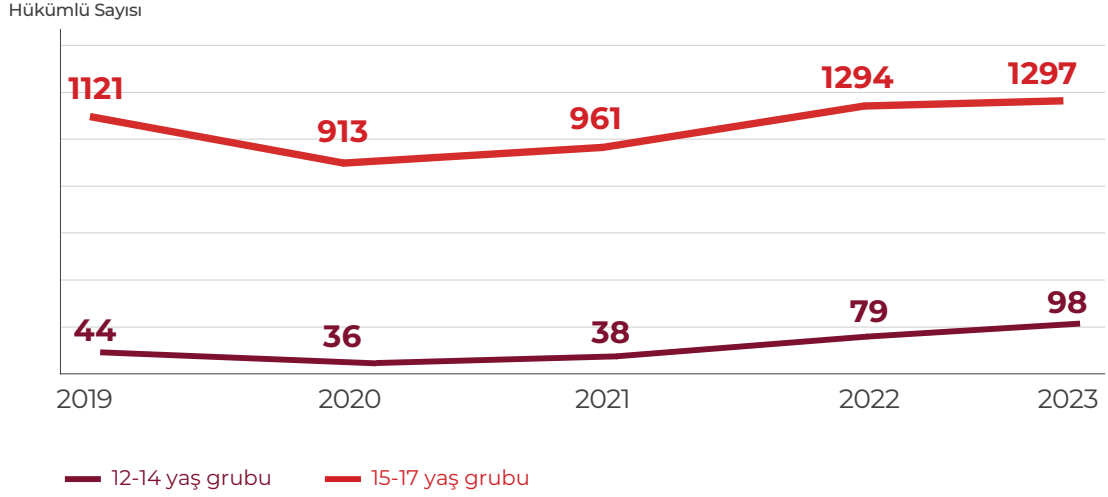
Grafik 2. Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocuklara İsnat Edilen Suç Türü, 2023

Kaynak: TÜİK (2024). Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2023. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Güvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2023-53674>

Adalet Bakanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, ceza infaz kurumuna giren çocuk sayılarında son yıllarda artış dikkat çekmektedir. Özellikle 12-14 yaş grubunda 2019’da 44 çocuk cezaevine girerken bu sayı 2023’te 98’e yükselmiştir. Benzer şekilde, 15-17 yaş grubunda 2019 yılında 1.121 çocuk ceza infaz kurumuna girerken 2023 yılında bu sayı 1.297’ye çıkmıştır. Bu artış, suç önleme politikasının yetersizliğine işaret etmekte ve çocuklara yönelik daha erken, etkili ve rehabilite edici müdahalelerin gerekliliğini ortaya koymaktadır (Grafik 3).

Grafik 3. Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, 2023

Kaynak: TÜİK & UNICEF (2025). Türkiye’deki Çocuklar 2024: İstatistiklere Bakış. https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/Turkiye_Cocuk_2024TR.pdf

Adli süreçler açısından bakıldığında, 2024 yılı içerisinde suç şüphesi ile hakkında soruşturma başlatılmış çocuk sayısı 322.149’dur. Bu çocukların,

- %69’u hakkındaki soruşturma sonuçlanmıştır.
- %26’sı hakkında kamu davası açılmıştır.
- %13’ü hakkında mahkumiyet hükmü verilmiştir.
- %7’si hakkında hapis cezasına, %6’sı hakkında ise adli para cezası veya tedbir gibi diğer cezalara hükmedilmiştir (Tablo 1).

Bu tablo, mahkum edilen çocuklar hakkında hapis cezasına alternatif yaptırımların uygulanabildiğini göstermekle birlikte, bu yaptırımların çocukların suça yönelimini önlemede ne kadar etkili olduğu sorusunu gündeme getirmektedir.

Tablo 1. Suça Sürüklenen Çocuk Dosyalarının Durumu, 2024

2024 yılında soruşturma evresinde
suç şüphesi altında olan çocuk sayısı 322.149’dur.

Dosyası Sonuçlanan			Dosyası Sonuçlanmayan	
%69			%31	
Kamu Davası Açılan		Kamu Davası Açılmayan		
%26		%43		
Mahkumiyet	Beraat	Diğer Kararlar		
%13	%7	%6		
Hapis Cezası	Adli para cezası, tedbir vs.			
%7	%6			

Kaynak: Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü’nün (2025) verilerinden uyarlanmıştır.

Bu raporun temel iddiası, Türkiye’de çocuk adalet sistemine ilişkin normatif çerçevenin büyük ölçüde yeterli olduğu, asıl problemin bu çerçevenin etkin, adil ve çocuklara özgü yaklaşımlarla uygulanamamasından kaynaklandığıdır. Bu bağlamda analiz, üç temel sorun üzerine odaklanmaktadır. İlki, suça sürüklenen çocuklara verilen ilk karşılığın eksikliğidir. Mevcut sistem, çocukların ilk kez suça karıştığı durumlarda yaşa uygun, eğitici ve caydırıcı bir tepki üretememektedir. Bu boşluk, aynı çocuğun cezasızlık algısı sonucunda tekrar tekrar suça karşılaşmasına sebep olmakta ve ciddi bir tekerrür sorununu doğurmaktadır. İkincisi, 15-18 yaş arası çocuklara otomatik olarak uygulanan ceza indiriminin, çocuğun

bilişsel ve psikososyal gelişimi ile suçun niteliği, niyeti ve tekerrürü göz önünde bulundurulmaksızın uygulanmasıdır. Bu durum, hem adalet duygusunu zedelemekte hem de çocukların ıslahını geciktiren bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Üçüncü temel sorun ise ceza sisteminin çocuklara özgü biçimde çeşitlendirilmemiş olmasıdır. Özellikle 12 yaş altı çocukların ceza sorumluluğuna sahip olmamaları nedeniyle herhangi bir yaptırımla karşılaşmamaları, erken müdahale fırsatlarının kaçırılmasına yol açmaktadır. Bu nedenle yaşa ve suçun niteliğine uygun olarak hapis dışında kamu hizmeti, belirli saatlerde evde kalma zorunluluğu veya belirli bölgelere giriş yasağı gibi alternatif yöntemlerle güvenlik

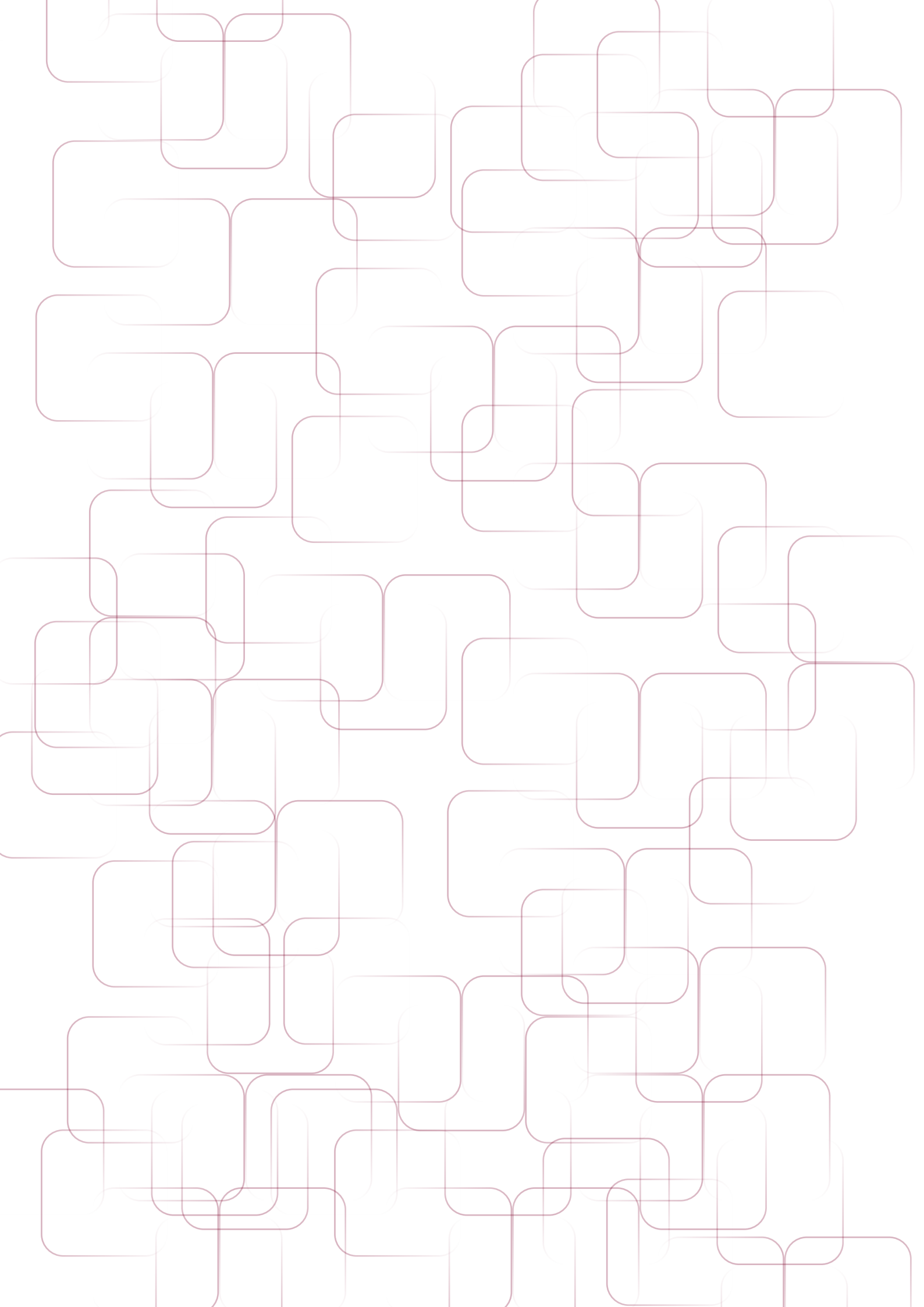
tedbirlerinin ihtiyacı karşılayacak şekilde çeşitlendirilmesi gereklidir.

Bu analiz, bahsi geçen konular üzerinden Enstitü Sosyalin koordinasyonunda yürütülen toplantı ve müzakereler sonucunda elde edilen uzman görüşleri ve saha verileri temel alınarak hazırlanmıştır. Amaç, çocuk adalet sisteminin daha işlevsel, adil ve topluma duyarlı bir biçimde yeniden yapılandırılmasına katkı sunmaktır.

Bu bağlamda Türkiye’de asayiş ve adalet sisteminde suça sürüklenen çocukların soruşturma, ceza ve infaz süreçlerindeki konumlarını ele almak, bu alanlarda ortaya çıkan yapısal ve uygulamaya dönük sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla Enstitü Sosyalde uzman katılımcılarla toplantılar düzenlenmiştir. Enstitü Sosyalin çeşitli gündemlerle farklı uzmanları bir araya getirdiği “Ortak Payda Müzakereleri” toplantısının ilk gündemi “Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk” olmuştur. Müzakerelerde çocukların asayiş ve adalet sistemine dâhil oldukları andan itibaren karşılaştıkları kurumsal engeller, soruşturma ve kovuşturma aşamalarında yaşanan sorunlar ile infaz sürecine ilişkin aksaklıklar disiplinler arası bir yaklaşımla tartışılmıştır.

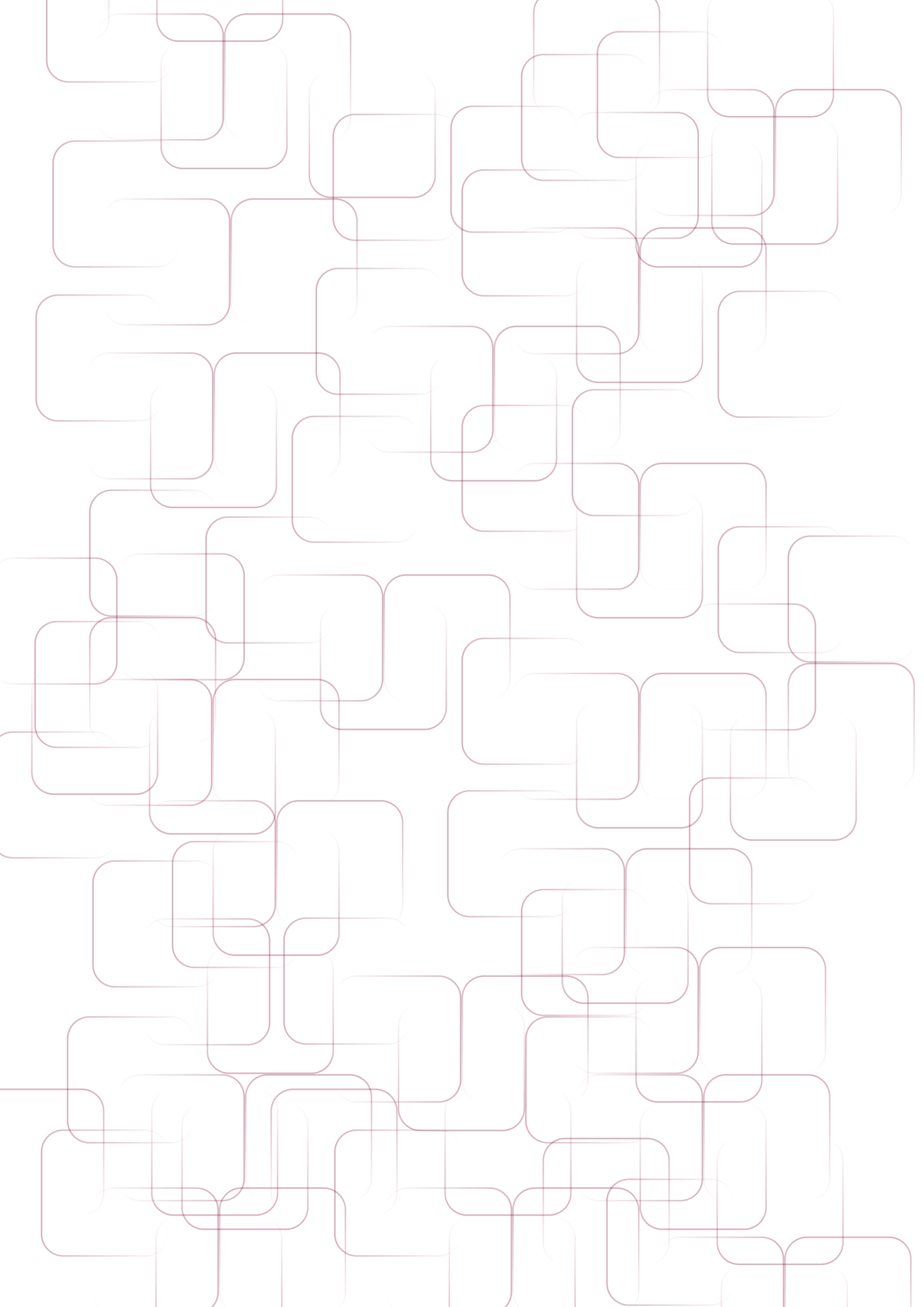
Bu sürecin devamı niteliğinde konuyu daha derinlikli değerlendirmek için “Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk: Yasal Düzenlemeler”, “Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk: Önleyici ve Koruyucu Tedbirler” ve “Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk: Hüküm Sonrası Süreçler” başlıklı yuvarlak masa toplantıları düzenlenmiştir. Bu toplantılarda, ilk çalıştayda ortaya konan sorun alanları, mevzuattaki eksiklikler ve uygulamadaki aksaklıklar çerçevesinde ele alınmış; mevcut yasal düzenlemelerin suça sürüklenen çocukların korunması, soruşturma, kovuşturma ve infaz süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi açısından yeterliliği ve ihtiyaçları tartışılmıştır.

Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı gibi kamu kurumlarından temsilcilerin yanı sıra sosyal hizmetler, hukuk, psikiyatri ve psikoloji gibi ilişkili alanlardan uzmanların ve akademisyenlerin katıldığı toplantılarda, sistemin işleyişine dair ihtiyaçlar tespit edilmiş ve çözüm önerileri geliştirilmiştir. Nihai aşamada, katılımcıların katkılarıyla hazırlanan bu analiz, çözüm odaklı düzenlemelere yönelik bir yol haritası niteliği taşımaktadır.

ADALET SİSTEMİNDE ÇOCUK

ADALET SİSTEMİNDE ÇOCUK

2.1. Suçun Mahiyeti ve Tekerrürü

Suçta sürüklenen çocukların ceza sorumluluğu ve özellikle Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 31. maddesinde düzenlenen indirim oranları, çalıştayların en yoğun tartışılan gündemlerinden biri olmuştur. Mevcut sistemde 15-18 yaş aralığındaki çocuklara, süreli hapis cezalarında geçerli olmak üzere çocuğun özellikleri dikkate alınmaksızın otomatik olarak üçte bir oranında indirim uygulanmaktadır. Ancak bu düzenleme, hem toplum vicdanında adalet algısını zedelemekte hem de çocukların ıslah sürecini sekteye uğratmaktadır. Katılımcılar, indirim oranlarının suçun mahiyetine ve tekerrür durumuna göre farklılaştırılması ya da hâkimlere daha geniş takdir yetkisi tanınması gerektiğini vurgulamıştır.

Suçun mahiyeti, yalnızca fiilin hukuki niteliği ile sınırlı değildir; failin kastı, eylemin koşulları, zararın ağırlığı ve toplumda yarattığı etki gibi boyutlarla birlikte değerlendirilir. Bu nedenle, mevcut sistemde otomatik indirim uygulanması, mağdurlar ve kamuoyu açısından yetersiz görülmesine sebep olabilmektedir. Bu nedenle dava süreçlerinin hızlandırılması ve hâkimlere takdir yetkisi tanınması, hem adalet duygusunu hem de çocukların ıslahını gözeten bir yaklaşım olarak önerilmiştir.

Öte yandan, ceza oranlarının sık sık değiştirilmesinin istikrarsızlığa yol açabileceği, reaktif düzenlemelerin cezalandırma yaklaşımında dalgalanmalara neden olabileceği yönünde eleştiriler de dile getirilmiştir. Bu

nedenle cezaların artırılması yerine, hâkimlere alt ve üst sınırlar içinde geniş bir takdir alanı tanınmasının daha sağlıklı olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, uluslararası araştırmalara atıfla, cezaların artırılmasının tek başına suçluluğu azaltmadığı, asıl odağın rehabilitasyon ve alternatif tedbirler olması gerektiği vurgulanmıştır.

Suçun tekerrürü, çocuk adalet sisteminde en kritik meselelerden biri olarak öne çıkmıştır. Mevzuat gereği çocuklara tekerrür hükümleri uygulanmadığından, aynı çocuk defalarca suça karışabilmekte ancak daha ağır yaptırımlarla karşılaşmamaktadır. Çalıştayda bir çocuk hâkiminin aktardığına göre, çocuklarla yapılan görüşmelerde “Ama bir şey olmuyor ki, aslında yaptıklarımızın bir bedeli yok” ifadesi sıkça dile getirilmektedir. Bu algı, ceza infaz kurumlarının bazı çocuklar için yeni suçlar öğrenilen bir “okul” hâline gelmesine yol açmakta; hatta suçun bir “kahramanlık hikâyesi” olarak algılanmasına zemin hazırlamaktadır.

Katılımcılar, bu döngüyü kırmak için infaz sisteminin yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Öneriler arasında, çocukların doğrudan eğitimevlerine gönderilmesi yerine önce kapalı ceza infaz kurumlarında bulunmaları ve iyi hâl göstermeleri durumunda eğitimevlerine geçiş yapmaları yer almıştır. Eğitimevlerinin mevcut esnek yapısı ve firar oranlarının yüksekliği bu öneriyi desteklemektedir. Benzer şekilde, denetimli serbestliğin çoğu zaman otomatik ve etkisiz biçimde uygulanması, çocukların yeniden topluma kazandırılmasında ciddi bir boşluk

yaratmaktadır. Katılımcılar, denetimli serbestlik sisteminin ölçme-değerlendirme mekanizmaları ve kapsamlı rehabilitasyon programlarıyla desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Yargılamaların uzun sürmesi de çocuklarda cezasızlık algısını pekiştirmektedir. Toplantıda Cumhuriyet Savcısı bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Tutukluluk sürelerinin çocuklar için kısa tutulması, özellikle ağır suçlara karışan çocukların (örneğin, öldürme, kasten öldürme, örgütlü suçlar, uyuşturucu ticareti gibi) soruşturma tamamlanmadan tekrar sisteme ve suç örgütlerine dâhil olmalarına zemin hazırlıyor. Bu durum, suçun tekrerrür etme riskini artırıyor.”

-Cumhuriyet Savcısı

Süreç boyunca suç işlemeye devam eden çocuklar için hızlı ve etkili yargılamaların önemi de dile getirilmiştir. Hukukçu bir akademisyen, bir çocuk hâkiminin şu ifadesini aktarmıştır: *“Devamlı suç makinesi hâline gelmiş çocuklara özel düzenlemeler yok, acilen yapılması gerekiyor.”* Bu çerçevede hâkimlerin takdir yetkisinin güçlendirilmesi, eğitimevlerinin yeniden yapılandırılması, denetimli serbestliğin etkin uygulanması ve yargılamaların hızlandırılması, hem cezasızlık algısını ortadan kaldıracak hem de çocukların rehabilitasyonunu destekleyecektir.

2.2. Yasal Çerçeve ve Mevcut Uygulamalar

Hukuk kurallarına aykırı davranışların bir kısmı suç olarak tanımlanır ve suç işleyen kişilerin cezalandırılması beklenir. Ceza, bireyin bazı haklardan yoksun bırakılması şeklinde uygulanır ve yalnızca fail ile mağduru değil, kamu düzenini de doğrudan ilgilendirir. Bu nedenle süreç, bireyler arası bir ilişki olmaktan çıkar ve kamu adına yürütülür. Cezalandırmanın temel amaçları arasında failin yeniden suç işlemesinin önlenmesi (özel önleme) ve toplumu caydırmak (genel önleme) yer alır (Aybay vd., 2007).

2.2.1. Çocukların Ceza Sorumluluğu

Modern ceza hukukunun en temel ilkelerinden biri kusur sorumluluğudur. Fail, ancak kusuru oranında sorumlu tutulabilir; kusurunun olmaması durumunda cezalandırılması mümkün değildir (Hakeri, 2012; Meraklı, 2017). “Kusursuz ceza olmaz” anlayışı bu çerçevede kabul görmüş, Donay (2009) ise küçükler açısından “kusursuzluk” değil, “kusur ehliyetsizliği” kavramının daha doğru olduğunu vurgulamıştır. Kusur yeteneği değerlendirmesi, failin işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin gelişip gelişmediğine ilişkin araştırmayı gerektirir. Dolayısıyla cezalandırma için yalnızca hukuka aykırı fiil yeterli değildir; bu fiilin kusurlu ve iradi bir davranışla gerçekleşmiş olması zorunludur (Akyayla, 2014).

Çocukların yetişkinlerden ayrı değerlendirilmesi yalnızca ulusal düzenlemelerle değil, uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınmıştır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, suça sürüklenen çocukların özel bir adalet sistemi içinde ele alınmasını zorunlu kılar (Savaşçı Temiz, 2023). Çocukların iletişim kurma, sonuç çıkarma ve davranışlarının sonuçlarını kavrama becerilerinin sınırlı olması (Dönmez, 2023), ceza sorumluluklarının yetişkinlerden farklı ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Adli tıp uzmanları da çocukların yalnızca bireysel değil, çevresel koşullarla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Aydoğdu vd., 2017). Özellikle 15-17 yaş grubunda görülen nörobiyolojik ve psikososyal gelişimsel farklılıklar bu yaklaşımı güçlendirmektedir (Yıldız vd., 2023).

■ ■ 2.2.2. Çocukların Yargılanması ve İlkeler

Türkiye’de çocuk adalet sistemi ilk kez 1979’da çıkarılan Çocuk Mahkemeleri Yasası ile kurumsal bir zemine kavuşmuştur. Yasa 1982’de yürürlüğe girmiş, ilk çocuk mahkemesi 1987’de Ankara’da faaliyete başlamıştır (Dinç, 2020). Çocukların yetişkinlerden ayrı yargılanması, ulusal ve uluslararası düzenlemelerin ortaklaştığı temel ilkedir. Pekin Kuralları, çocuğun içinde bulunduğu koşulların toplumun gereksinimleriyle orantılı biçimde değerlendirilmesini, özgürlükten yoksun bırakmanın yalnızca zorunlu hâllerde uygulanmasını ve çocuğun rehabilitasyonunun esas alınmasını öngörmektedir (Dönmez, 2023).

Çocuk Koruma Kanunu’nun 4. maddesi de çocuk yargılamasında temel ilkeleri belirlemiş ve bu ilkeler, farklı çocuk adalet modellerine yansımıştır. Rehabilitasyon modelinde suç, toplumsal ve bireysel etkenlerin sonucu olarak

görülür ve amaç çocuğun iyileştirilmesidir. Adalet modelinde çocukların irade sahibi olduğu kabul edilerek suç işlediklerinde karşılığını görmeleri gerektiği savunulur. Suç kontrol modelinde toplum güvenliği öncelenir ve kolluk, savcı, hâkim gibi aktörler öne çıkar. Dengeli-onarıcı model ise çocuğun ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasında denge kurmaya çalışır (Bartollas & Schmallegger, 2017).

■ ■ 2.2.3. Yargılama Süreci

Modern hukukta “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” ilkesi çocuklar için de geçerlidir. Ancak çocuk yargılamasında yaş ve kusur yeteneği ayrıca dikkate alınır. Özellikle 12-15 yaş grubunda yaş tespiti, kusur yeteneği değerlendirmesi ve sosyal inceleme raporlarının hazırlanması kritik öneme sahiptir (Savaşçı Temiz, 2023). Bu süreçte çocuk mahkemeleri, cumhuriyet savcılıklarının çocuk büroları, kolluğun çocuk birimleri, sosyal çalışma görevlileri, müdafiler ve ilgili kamu kurumları (Aile ve Sosyal Hizmetler, Millî Eğitim, Sağlık Bakanlıkları ve yerel yönetimler) birlikte çalışır (Dönmez, 2023). Ancak uygulamada çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Çocuk adalet sisteminin altyapı yetersizlikleri, kolluk ve avukat ile ilişkilerde sorunlar, soruşturma ve adli görüşme süreçlerindeki aksaklıklar bunlardan bazılarıdır. Çocuk adalet sistemiyle ilgili her alanda ihtisaslaşmış personel ihtiyacı, genel yaklaşımın cezalandırmaya odaklı oluşu, güvenlik tedbirlerinin yetersizliği, ceza infaz kurumlarında kalan çocukların durumu ve çocukların infaz sonrasındaki gelişimini takip edemeyen otomatikleşmiş denetimli serbestlik uygulamaları sorun alanları arasında yer almaktadır (Karataş & Mavili, 2019).

2024 yılına ait Adalet Bakanlığı verileri, çocuk adalet sistemindeki yükü ve işleyişi somut olarak ortaya koymaktadır (Tablo 1). Bu tablo, çocuk adaletinde yalnızca hapis cezasının değil, hapis cezasının mümkün olmadığı ya da işlenen suçla orantılı görülmediği durumlarda uygulanabilecek alternatif yaptırımların da önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Zira bu tabloda da görüldüğü üzere çocukların% 13’ü hüküm giymişken, bunların yaklaşık yarısı için hapis cezasına hükmedilmiştir. Konu kapsamında yapılan toplantılarda katılımcıların da dile getirdiği gibi bu durum, hapis cezası almayan ama suç işlediği sabit olan çocuklar için uygulanan yaptırımların (adli para cezası, güvenlik tedbirleri vs.) doğrudan çocuğa suçun karşılığı olarak yansıyan bir etkisinin olmaması, cezasızlık algısını da besleyerek suçun tekrarı ihtimalini artırmaktadır. Şunu da belirtmek gerekir ki 0-12 yaş grubu çocukların normatif olarak ceza sorumluluğu olmadığı kabul edilir. Örneğin 10 yaşındaki bir çocuğun 5 yaşındaki bir çocuğu öldürdüğü bir olayda suça sürüklenen çocuk hiçbir yaptırım ile karşılaşmadan sistem dışına çıkabilir. Bu sebeple özellikle 0-12 yaş grubu çocuklar bakımından güvenlik tedbiri verilmesinin zorunlu hâle getirilmesi gerekmektedir.

“Çocuk ilk suçu işlediğinde sistem olarak mutlaka bir tepki verilmeli. Devlet o çocuğun üzerinde gücünü göstermeli. Yaşı ne olursa olsun, idrak ediyorsa danışmanlık tedbiri gibi önlemler etkili şekilde uygulanmalı. Aileyle, çocuk polisiyle irtibat kurulmalı.”

-Çocuk Hâkimi

Çocuk Koruma Kanunu, çocuklar için “şüpheli” veya “sanık” kavramlarını kullanmaz. Bunun yerine “suça sürüklenen çocuk” ifadesi tercih edilmiştir. Yetişkinler soruşturma evresinde şüpheli, kovuşturma evresinde sanık olarak ifade edilir. Soruşturma evresinde henüz suç şüphesi altında olan, kovuşturma evresinde henüz suç işlediği sabit olmayan (kovuşturma sonunda suç işleyip işlemediği anlaşılabacaktır) çocuklar için “suça sürüklenen çocuk” ifadesinin tercih edilmesi, çocukların suç işlediği ön kabulüyle hareket edildiğini göstermekte; bu da doktrinde eleştirilmektedir. 12-15 yaş arasındaki çocuklar için sosyal inceleme raporu (SİR) hazırlanması zorunlu olmakla birlikte 0-12 yaş arası için zorunlu değildir. Bu durum 12 yaş altında suç işleyen çocuklar için koruyucu ve destekleyici tedbirler ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasını da zorlaştırmaktadır.

Çocukların yetişkinlerle birlikte suç işlemesi hâlinde soruşturma ve kovuşturma ayrı yürütülür. Oturumlardan birinde, suça sürüklenen çocuk ve yetişkinin suç müsterek fail olarak işlediği kimi davalarda yetişkinlerin çocuklara göre daha az ceza alabildiği belirtilmiştir. İştirak hâlinde işlenen suçlarda çocukların yetişkinlerden daha ağır bir cezaya mahkûm olmamaları için hükümlerin karşılaştırılması önerisi getirilmiştir.

“Aynı suçu işlemiş yetişkin ve çocuk. Yetişkin mahkemesinde yargılanan yetişkinlerin davaları daha hızlı sürede bitiyor ve daha az ceza alıyorlar. Çocuk mahkemelerinde yargılanan çocuklar aynı suçu işledi. Daha uzun sürede bitiyor davaları ve daha yüksek ceza alıyorlar.”

-Avukat 1

Soruşturma aşamasının sonunda kamu davasının açılmasının ertelenmesine veya uzlaşma hükümlerinin uygulanmasına karar verilebilir. Kolluğun çocukların ifadesini alamıyor olmasının soruşturmayı baltaladığı savunulduğu gibi, çocukların sürecin getireceği olumsuz uygulamalardan korunabilmesi için çocuğun ifadesinin savcı tarafından alınmasının çocuğun haklarını koruyan yerinde bir uygulama olduğu da belirtilmektedir.

2.3. Ailenin Suça Katılımı

2.3.1. Çocuğun Suça

Sürüklenmesinde Ailesinin Rolü

Çocuğun asayiş ve adalet sistemiyle karşılaşması yalnızca bireysel etkenlerle açıklanamaz; bu, ailevi, toplumsal ve yapısal koşulların kesiştiği çok boyutlu bir süreçtir. Literatürde, çocuğun sosyal hayata katılımında en temel etken olarak aile, hem koruyucu hem de risk artırıcı bir unsur olarak ele alınır (Öğüt vd., 2020). Ailenin ekonomik gereksinimleri karşılama, eğitim ve sosyal gelişimi destekleme, boş zaman etkinliklerini düzenleme, aile üyelerini koruma ve sevgi temelli bir ortam yaratma gibi işlevleri çocukların riskli davranışlardan uzak

kalmasında önleyici rol oynar. Buna karşılık aile işlevselliğini zayıflatan risk faktörleri, çocukların suça sürüklenmesinde kritik bir belirleyiciye dönüşebilmektedir.

2.3.1.1. Ailenin Sosyoekonomik Düzeyi

Çocukların suça sürüklenmesinde sosyoekonomik koşulların belirleyici etkisi, farklı örneklemeler üzerinde yinelenen bulgularla ortaya konulmuştur (Öğüt vd., 2020). Yoksulluk, yalnızca gelir yetersizliği değil, sosyal dışlanma ile eğitim ve kültürel fırsatlara erişimde darlık anlamına gelir ve bu durum sosyal bağları zayıflatarak riskli gruplara yönelimi kolaylaştırır. Çalıştay katılımcıları, aile desteğinin zayıf kaldığı durumlarda çocukların ekonomik kazanç amacıyla suç örgütleri tarafından istismar edilebildiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda toplantıda şu değerlendirme yapılmıştır:

“Günün sonunda bu çocuklarla görüştüğümüzde ya bir şeye özeniyorlar ya maddi durumları çok kötü, ailelerinden ilgi alaka görmemişler. Bunlar 5-10 bin TL’ye birilerine ateş ettirilebilecek duruma getirilebiliyor.”

-Avukat 2

Bu ifade, ekonomik yoksunluğun yalnızca maddi bir darlık değil, aynı zamanda ahlaki gelişim, değer sistemi ve toplumsal aidiyet duygusunu aşındıran bir unsur olduğunu gösterir. Nitekim literatürde sosyoekonomik dezavantajın, çocukların suç örgütlerince manipülasyona açık hâle gelmesinde belirleyici rol oynadığı vurgulanmaktadır (Muncie, 2015).

2.3.1.2. Ailenin Suça Karışma Öyküsü

Ailede suç öyküsü bulunması, çocukların suça yönelmesinde bağımsız bir risk katmanı oluşturur. Ebeveynlerinden biri ya da her ikisi suça karışmış çocukların benzer davranış örüntülerini içselleştirme eğilimi yükselmekte; suç davranışı aile içinde model olarak aktarıldığında normalleşmekte ve sosyal öğrenme yoluyla benimsenmektedir. Araştırmalar, ebeveynleri suç işlemiş çocukların, diğerlerine kıyasla daha erken ve daha yoğun biçimde suça sürüklendiklerini göstermektedir. Bu risk, dezavantajlı çevresel koşullarla birleştiğinde daha da güçlenmektedir. Çalıştay katılımcılarının gözlemleri de bu bulguları destekler niteliktedir:

“Ailesinin tamamı cezaevinde olan çocuklarımız var. Yani çocuk suça sürüklenmemiş, suçun içinde doğmuş.”

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışanı

“Çocukların suça sürüklenmesi, suç çetelerinin aparatı olma ya da kendi aileleri tarafından kullanılması çok fazla. Özellikle hırsızlık ve uyuşturucu suçlarında. Buralarda yine aileleri ya da onları yönelten kişilere yönelik yaptırımlar var ama ispatı zor, cezası çok düşük. Caydırıcı olduğu da söylenemez.”

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışanı

“Cezaevimizin yüzde otuzu müdavimimizdir. Yani çocuğun annesi yan taraftaki kadın cezaevindedir, babası iki bina ötemizdeki cezaevindedir.”

- Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu / Öğretmen

Bu ifadeler suçun kuşaklar arası aktarımını görünür kılmaktadır. Çocuğun aile içinde suça doğrudan veya dolaylı biçimde maruz kalması yalnızca davranışsal örüntülerini değil, toplumsal norm ve değer algısını da biçimlendirir. Böylece aile, çocuğun gelişiminde koruyucu bir faktör olmasının yanı sıra belirli koşullarda riskin kaynağına da dönüşebilmektedir. Özellikle ebeveynin suç davranışını doğrudan modellemesi, ihmal veya suça karşı bariyer oluşturamaması, çocukların suça sürüklenmesinde belirleyici rol oynamaktadır. Çalıştay çıktılarında vurgulandığı üzere, çocukların aile bireyleri veya suç örgütleri tarafından birer “maşa” olarak kullanılması, mevcut yaptırımların caydırıcılıktan uzak olması ve ispat güçlükleri nedeniyle ciddi bir hukuki ve sosyal boşluk yaratmaktadır. Bu nedenle yalnızca çocuğa değil, ebeveynlere ve aile sistemine yönelik sorumluluk mekanizmalarının da güçlendirilmesi gerekmektedir.

2.3.2. Hüküm Sonrası Süreçte Ailenin Sorumluluğu

Aile, yalnızca suça sürüklenmeyi önleyici değil, hüküm sonrası dönemde rehberlik, denetim ve destek sağlayan merkezî bir aktördür. Ailenin rehberlik ve koruma sorumluluğunu yerine getirmemesi, çocukların yeniden suç işlemeye yönelmesinde doğrudan bir risk faktörüne dönüşür. Bununla birlikte, aile bireylerinin ceza sorumluluğu meselesi karmaşık bir

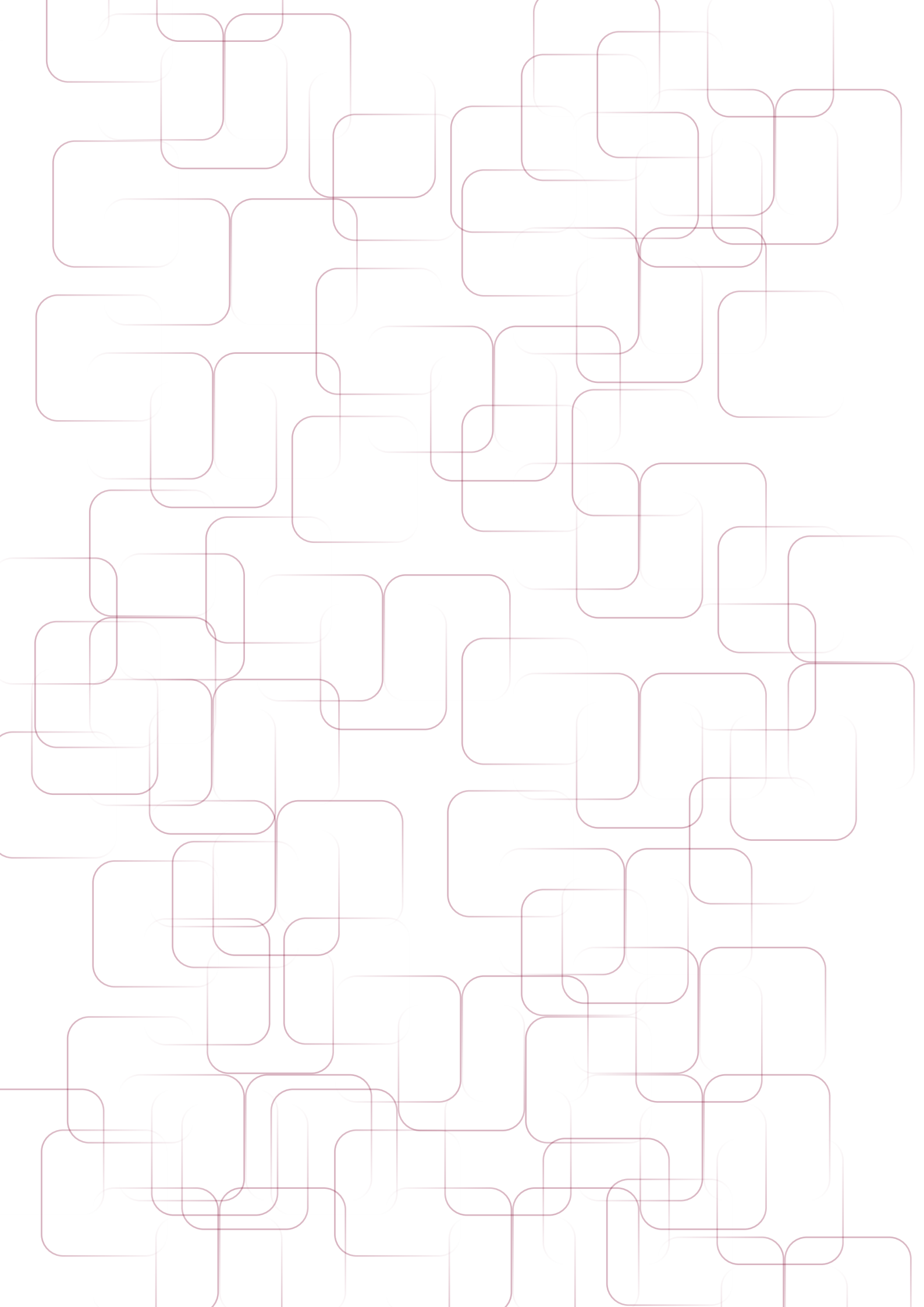
hukuki ve toplumsal değerlendirme gerektirir. Akademik çalışmalar ve uygulamaya dönük görüşler ışığında şu iki eksenle ilerlemek gerekmektedir:

Ceza Sorumluluğu: Ebeveyn veya aile bireylerinin çocuğu ihmali, istismarı veya suça yönlendirmesi durumunda yapılması gereken hukuki yaptırımlar caydırıcı şekilde güncellenmelidir. Bu, çocuk haklarının korunması ve suçun kuşaklar arası aktarımının önlenmesi açısından önemlidir; ancak ceza tek başına çözüm değildir, koruma ve rehabilitasyon araçlarıyla desteklenmelidir.

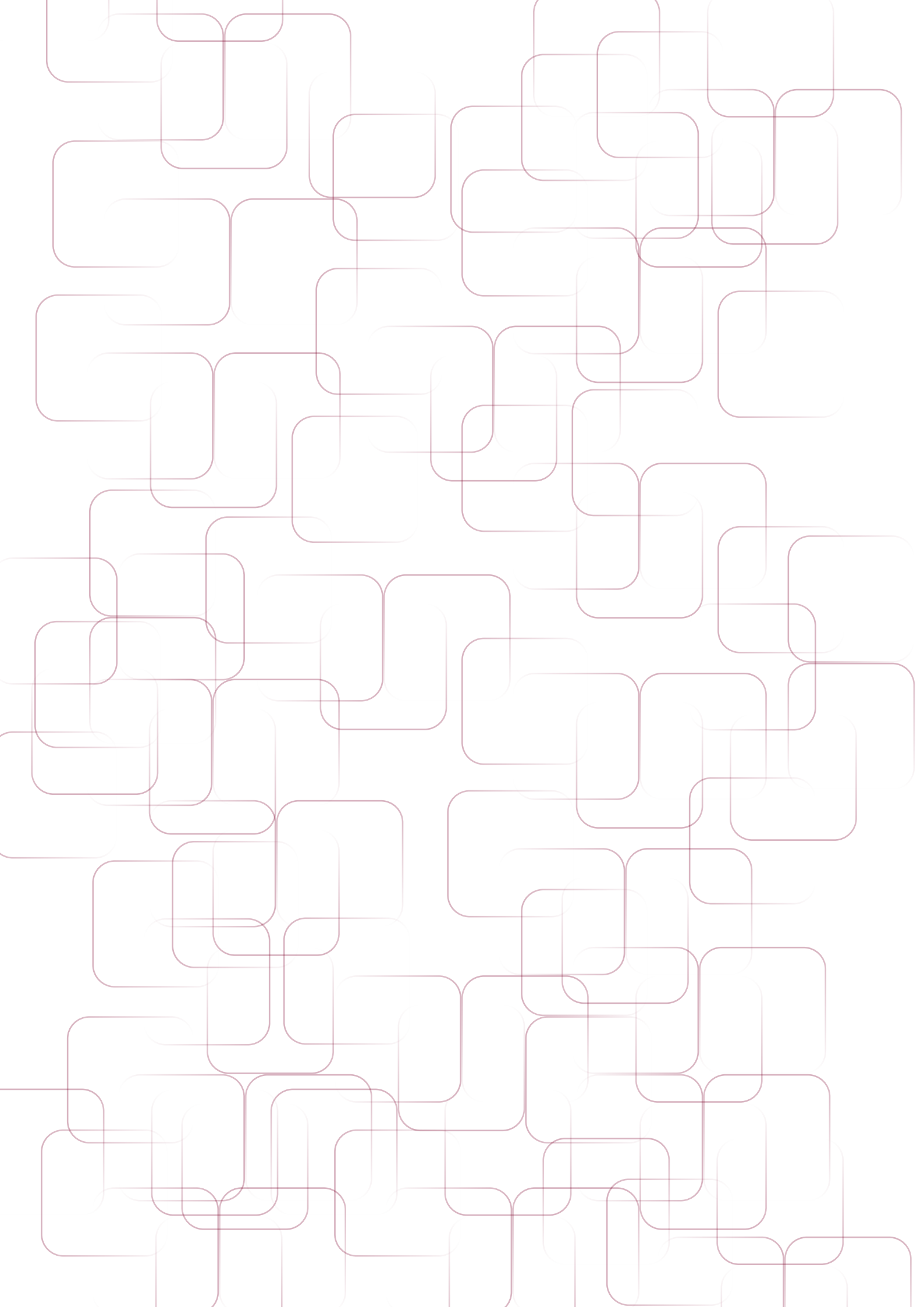
Koruma ve Rehberlik Yükümlülüğü:

Aile, çocuk için koruyucu bir bariyer işlevi görmeli ve hüküm sonrası sürece aktif biçimde katılmalıdır. Çocuğun eğitim, psikososyal destek ve topluma yeniden dâhil olması süreçlerinde aile, sosyal hizmetler ve cezaevi sonrası denetim mekanizmalarıyla iş birliği içinde hareket etmelidir.

Sonuç olarak aile, suçun oluşumunda ve sürdürülmesinde sorumluluk taşıyan bir aktör olmakla birlikte, “Ceza sorumluluğu şahsidir” ilkesi sebebi ile ebeveynin cezai yaptırımlarla karşılaşması mümkün değildir, dolayısıyla ailenin, rehabilitasyon ve koruyucu müdahalelerle desteklenmesi gerekir. Hukuki yaptırımlar çocuğun korunması ve toplumsal güvenliğin sağlanması açısından gereklidir; ancak asıl hedef, aileyi suç döngüsünden çıkararak çocukların sağlıklı gelişimini güvence altına almaktır.

SONUÇ

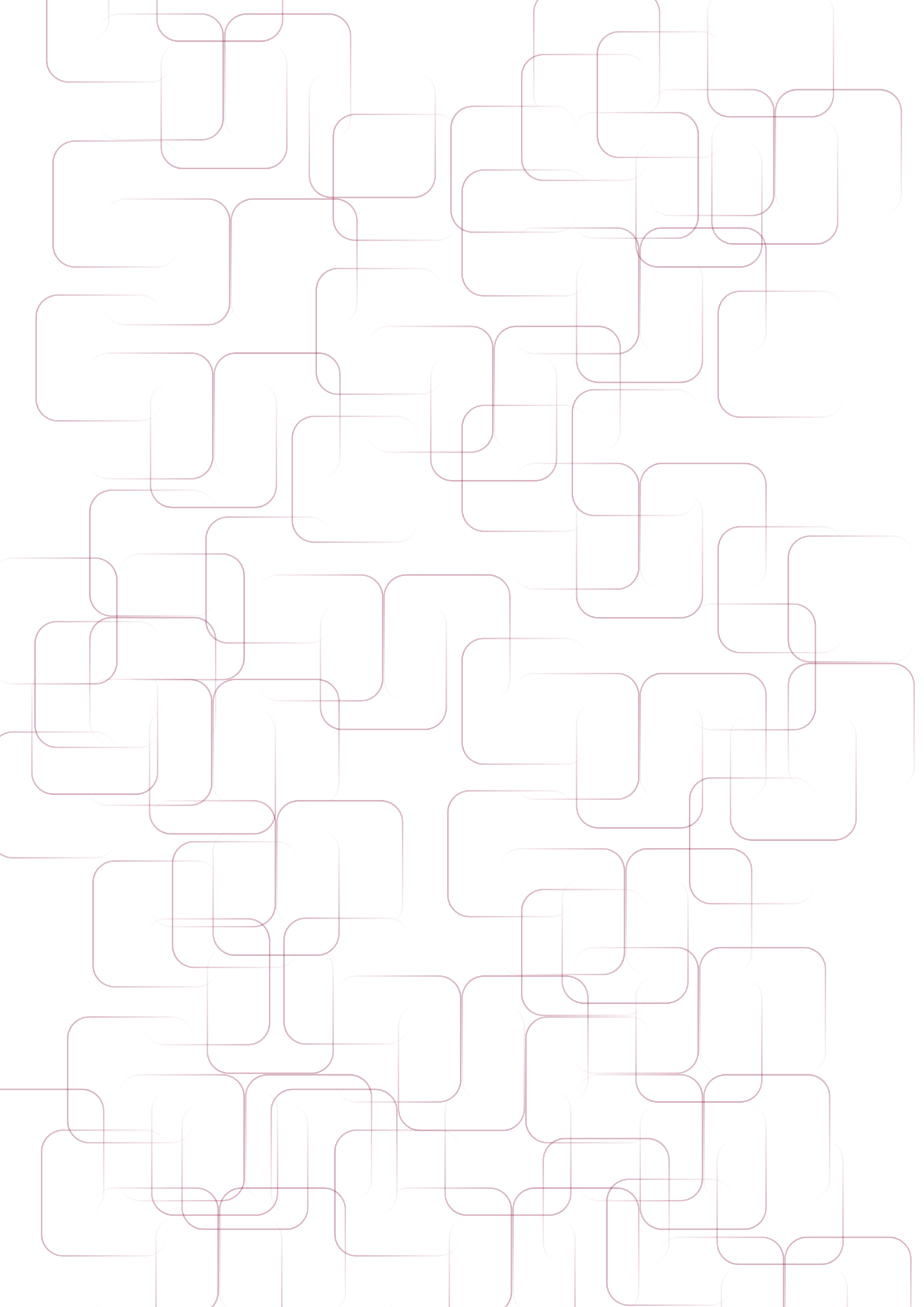

SONUÇ

Türkiye’deki çocuk adalet sistemi, normatif olarak sağlam bir zemine otursa da uygulamada karşılaşılan yapısal, işlevsel ve kurumsal eksiklikler nedeniyle çocukları korumakta yetersiz kalmaktadır. İhtisaslaşmış insan kaynağının eksikliği, sosyal inceleme raporlarının yetersizliği, koruyucu ve destekleyici tedbirlerin işlevsizliği, cezaların bireyselleştirilmesinde hâkime tanınan takdir yetkisinin sınırlı oluşu ve infaz kurumlarının yapısal sorunları, ilk suça verilen karşılığın görünür olmaması, çocukların yeniden suça sürüklenmesine zemin hazırlamaktadır. Bu sorunlar yalnızca adalet sisteminin işleyişinde aksaklık yaratmamakta; aynı zamanda çocukların temel haklarının korunmasında da ciddi boşluklara yol açmaktadır.

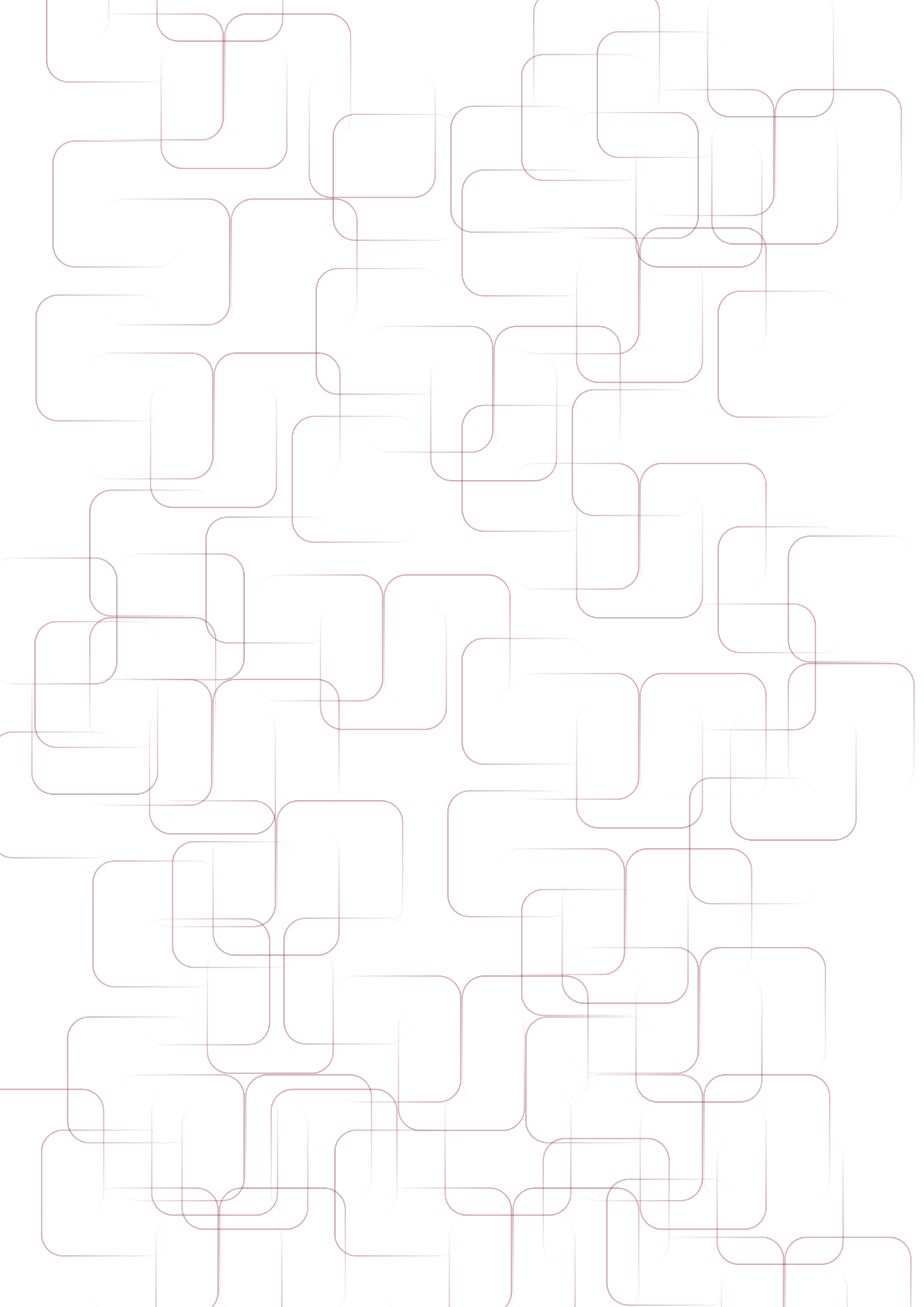
Bu bağlamda, çocuk adalet sisteminde dönüşüm ihtiyacı açıkça ortaya çıkmaktadır. Çocuk hakları konusunda uzmanlaşmış kadroların oluşturulması, sosyal inceleme raporlarının 0-12 yaş aralığı için de zorunlu tutulması ve nitelikli bir şekilde düzenlenmesi, koruyucu ve destekleyici tedbirlerin ve güvenlik tedbirlerinin yeniden tanımlanarak uygulanabilir hâle getirilmesi, 12 yaş altında dahi olsa ilk kez suç işleyen çocukların bu fiile karşılık bazı yaptırımlarla muhatap olması ve onarıcı adalet odaklı alternatif yaptırımların yaygınlaştırılması, sistemin çocukları koruyan ve topluma yeniden kazandırmayı hedefleyen bir yapıya kavuşmasını sağlayacaktır.

Kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi, infaz kurumlarının çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun şekilde yeniden yapılandırılması ve ölçme-değerlendirmeye dayalı denetim mekanizmalarının etkinleştirilmesi ise adalet sisteminin çocuklar açısından güvenli, adil ve dönüştürücü bir işlev üstlenmesine katkı sunacaktır.

POLİTİKA ÖNERİLERİ

POLİTİKA ÖNERİLERİ

Çocuk Koruma Kanunu ile diğer tüm kanunların düzenlemelerinin eş güdümü sağlanmalıdır. Çocukların karıştığı suçlarla ilgili cezai düzenlemeler yapılırken bütünsel bir yaklaşım ortaya konulmalıdır. Mevzuatta yapılacak değişiklikler birbirinden bağımsız değil, eş zamanlı ve uyumlu bir şekilde yürütülmelidir. Böylece çocuk adalet sisteminde bütüncül, tutarlı ve etkin bir çerçeve sağlanmış olacaktır.

Çocuk ceza sisteminde ceza indirimlerinin herkese aynı şekilde uygulanması yerine, suçun türü, tekerrürü ve mahiyeti dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, çocuk mahkemelerinde görev yapan hâkimlerin alanında uzmanlaşması ve gerekli kriterleri değerlendirerek ceza indirimi konusunda takdir yetkisini kullanması sağlanmalıdır.

Sosyal inceleme raporları soruşturma aşamasında alınmalı ve kanuni olarak zorunlu hâle getirilmelidir. Çocuklara tutuklama tedbiri uygulanmadan önce, çocuğun yaşı, gelişim düzeyi, aile ve çevre koşulları, travma geçmişi, eğitim durumu ve bireysel ihtiyaçlarını kapsayan bir sosyal inceleme raporu (SİR) hazırlanması yasal bir zorunluluk hâline getirilmelidir. Bu rapor, tutuklama tedbirinin gerçekten “son çare” olup olmadığının yargı organlarınca değerlendirilmesinde temel bir araç olarak kullanılmalı ve bu rapor dikkate alınmadan verilen tutuklama kararları hukuka aykırı sayılmalıdır.

Kamu kurumları arasında güçlü bir

koordinasyon mekanizması kurulmalıdır.

Koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının etkin bir şekilde kullanılması için merkezî ve yerel düzeyde koordinasyon güçlendirilmelidir. Kurumlar arasında (Adalet, Aile ve Sosyal Hizmetler, Millî Eğitim, Sağlık, İçişleri Bakanlıkları) veri akışı ve iş birliğini sağlayan bir ağ kurulmalıdır. Gerekirse bu koordinasyon için yeni bir kurum ihdas edilmelidir.

Tedbirlerin uygulanmasında ihmal veya gecikme gösteren kamu görevlilerine yönelik yaptırım mekanizmaları öngörülmelidir.

Güçlendirilmiş Bakım Modeli’ne uygun merkezler kurulmalıdır. Madde bağımlısı veya psikiyatrik rahatsızlığı bulunan suçta sürüklenen çocukların ihtiyaçlarına yönelik olarak bütüncül bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu kapsamda, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı iş birliğiyle “Güçlendirilmiş Bakım Modeli” temelinde özel merkezler kurulmalıdır. Bu merkezlerde çocukların yalnızca adli süreçlerle değil, aynı zamanda psikiyatrik tedavi, bağımlılık rehabilitasyonu, sosyal uyum ve sportif faaliyetlerle desteklenmesi amaçlanmalıdır. Kolluk kuvvetleri, çocuklarla iletişim konusunda özel eğitim almış personel olarak bu sürece entegre edilirken, psikiyatristler, sosyal hizmet uzmanları ve gençlik merkezleri aracılığıyla çok boyutlu bir destek mekanizması oluşturulmalıdır. Böylece çocukların tekrar suçta sürüklenmesinin önlenmesi, topluma yeniden kazandırılmaları ve uzun vadede çocuk odaklı, onarıcı adalet yaklaşımının güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Çocukların yargılanma süreçleri

hızlandırılmalıdır. Yargılamaların çok uzun sürmesi, hem çocukların üstün yararı ilkesine hem de toplumsal adalet algısına zarar vermektedir. Bu nedenle dava sürelerine sınır getirilerek süreçler hızlandırılmalı, çocuk mahkemelerinin sayısı artırılmalı ve böylece dosya yoğunluğu azaltılmalıdır. Çocuk mahkemesi olmayan yargı çevrelerinde çocuklara ilişkin dosyalar öne alınarak yargılama süreleri kısaltılmalıdır.

Tedbir kararlarının verildiği ayrı bir

mahkeme kurulmalıdır. Yalnızca koruyucu ve destekleyici tedbirlere odaklanan infaz savcılığı ve hâkimliğine benzer çocuklara özgü bir savcılık ve hâkimlik ihdas edilmelidir. Mevcut durumda koruyucu ve destekleyici tedbirler ile güvenlik tedbirleri aynı düzenleme içinde ele alınmaktadır. Bu durum, güvenlik tedbirlerinin denetimini zorlaştırmakta ve uygulamada etkinliği sınırlamaktadır. Bu nedenle, söz konusu tedbirlerin kanunda açık biçimde birbirinden ayrılması ve güvenlik tedbirlerinin takibini sağlayacak ihtisaslaşmış bir mahkemenin oluşturulması gerekmektedir. Böylece denetimli serbestlik dosyalarının takibi düzenli yapılabilecek, tedbirlerin bütüncüllüğü güvence altına alınacaktır.

Hâkim ve savcıların mesleki uzmanlıkları

geliştirilmelidir. Hâkim ve savcılar; çocuk koruma kanunu, çocuk gelişimi, çocukla etkili iletişim ve müdahale yöntemleri konusunda düzenli, uygulamalı ve bağlayıcı nitelikte eğitim programlarına katılmaları güvence altına alınmalıdır. Çocuk hâkimliği uzmanlığı dönüşmelidir. Bu aynı zamanda çocuk mahkemelerinde istekli olan hâkimlerin görev almasını da sağlayacaktır.

Çocuk mahkemelerine uzman hukukçular atanmalı ve adli süreçte çocukla çalışan tüm

personel bu alanda ihtisaslaşmalıdır. İhtisas mahkemelerinde görev alacak hâkimlerin yetiştirilmesine yönelik girişimler yapılmış; ancak rotasyon, eş durumu tayini gibi çeşitli sebeplerle bu sürdürülememiştir. Bu nedenle çocuk mahkemelerine adeta bilirkişi gibi görev yapacak uzman hukukçu kadrolarının ihdas edilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak adli süreçlerde çocuklarla çalışan diğer meslek gruplarının da çocuk alanında uzmanlaşması sağlanmalı, bu kapsamda düzenli ve nitelikli eğitimler verilerek bu eğitimlerin belli aralıklarla güncellenmesi zorunlu hâle getirilmelidir.

Kolluğun çocuklarla iletişim kurma yetkileri

netleştirilmelidir. Çocukların kolluk kuvvetleri tarafından ifadelerinin alınmasına ilişkin düzenlemeler, savunma haklarını ve hukuka uygun delil toplama ilkelerini ihlal etmeyecek şekilde yapılmalıdır. Soruşturma aşaması uzmanlaşmış ekipler tarafından yönetilmelidir.

Güvenlik tedbirleri çeşitlendirilmelidir.

Çocuk adalet sistemi sadece cezalandırmaya değil, onarıcı süreçlere, topluma yeniden katılımı destekleyen eğitim, psikososyal destek ve sosyal uyum programlarına da odaklanmalıdır. Bu çerçevede mahkemenin takdir edeceği tedbirlerin çocuğun rehabilitasyonuna uygun olacak şekilde çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Nasıl ki belli sayıda işçi çalıştıran şirketlerin eski hükümlü istihdam etme zorunluluğu varsa, esnaf ve zanaatkarların da hükümlü ya da yargılanan çocukları meslek edindirme amacıyla istihdam etmelerine ilişkin hukuki düzenleme yapılmalıdır. Ayrıca hâkimler, suçun niteliğine göre kamu hizmeti zorunluluğu gibi yaptırımları da takdir edebilme imkânına sahip olmalıdır.

Suç tekrarının önlenmesi hedeflenmelidir.

Ceza infaz sürecinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı gibi ilgili diğer kurumlarla iş birliği yapılarak çocukların gelişim düzeyleri ve bireysel ihtiyaçlarına uygun eğitim, psikososyal destek ve mesleki beceri kazanımı sağlayacak kapsamlı ıslah programları oluşturulmalıdır.

Okullarda akran arabuluculuğu aktif hâle getirilmeli ve spor federasyonları suça sürüklenmenin önüne geçmek için aktif rol almalıdır. Çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi amacıyla tüm okullarda akran arabuluculuğu çalışmalarının aktif ve sistematik biçimde uygulanması gerekmektedir. Bu uygulama, öğrenciler arasında ortaya çıkan çatışmaların yapıcı yöntemlerle çözülmesini sağlayarak şiddet ve suça yönelimin önüne geçecektir. Buna ek olarak özellikle riskli bölgelerde, çocukların suça yönelmesini engellemek ve onları sosyal olarak meşgul tutmak amacıyla spor federasyonları, yerel spor kulüpleri ve yerel yönetimlerin aktif iş birliğiyle programlar geliştirilmelidir. Bu kapsamda, çocukların yeteneklerinin keşfedilmesi, profesyonel yönlendirme mekanizmalarıyla desteklenmesi ve sosyal bağlarının güçlendirilmesi hedeflenmelidir. Böylece çocukların hem bireysel gelişimlerine katkı sağlanması hem de suçtan uzak, sağlıklı bir yaşam biçimine yönlendirilmesi mümkün olacaktır.

Çocukları suça iten veya kullanan suç örgütlerine yönelik cezalar artırılarak caydırıcılık sağlanmalı ve suç örgütlerine yönelik yaptırım mekanizmaları geliştirilmelidir. Çocukları suça sürükleyen veya yetiştirilmesi konusunda ihmalkâr davranan ailelere yönelik ceza sorumluluğun şahsiliği ilkesini zedelemeyecek özel yaptırımlar uygulanmalıdır. Bu yaptırımlar ceza değil önleyici ve caydırıcı tedbirler bağlamında ele alınmalıdır. Aynı zamanda ailelere yönelik sosyal destek ve rehabilitasyon hizmetleri

bütüncül bir bakış açısıyla geliştirilmelidir.

Medya ve dijital platformlara yönelik düzenlemeler yapılmalıdır. Çocuğun mağdur ya da fail olarak yer aldığı suçların medyada uzun, detaylı ve kişilik haklarını ihlal eder şekilde yer almasının engellenmesi için yaptırım öngörülmelidir. Ayrıca çocuk izleyici saatlerinde yer alan program ve haberlerin içeriklerine ilişkin sınırlar belirlenmelidir. Medyanın manipülatör rolü dikkate alınmalı ve hesap verme mekanizmaları güçlendirilmelidir.

“Suça sürüklenen çocuk” terminolojisi gözden geçirilmelidir. Hâlihazırda bu kavram, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde kullanılmaktadır. Bu kullanım çocukların peşinen suçlu kabul edildiği algısına sebep olmaktadır. Oysa bu nitelendirmenin yalnızca hüküm kesinleştiğinde yapılması hem hukuki açıdan hem de sosyal algı bakımından daha isabetli olacaktır. Böyle bir terminolojik ayrım, damgalama riskini azaltacak ve çocukların rehabilitasyon sürecini güçlendirecektir.

İnfaz sistemi yeniden değerlendirilmelidir.

İnfaz sisteminde ceza sadece hapis cezası ya da para cezası olmamalı, çocuklar için kamu hizmeti gibi alternatif yaptırımlar belirlenmelidir. Alternatif yaptırımların uygulanamayacağı veya yeterli olmadığı durumlarda hapis cezası son çare olarak uygulanmalıdır. Ayrıca güvenlik tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının izlenmesi için tedbir mahkemelerinin oluşturulması gerekmektedir.

Çocuklar için kademeli bir tutuklu yargılanma ve infaz sistemi olmalıdır.

Cezaevinden eğitimevine geçiş süreci düzenlenmelidir. Hâlihazırda tutuklu yargılanan çocuklar, yargılama sürecinde cezaevinde tutulmakta; hükmün kesinleşmesinin ardından ise eğitimevlerine gönderilmektedir. Çocuğa

isnat edilen suçun türüne göre, yargılama süresince cezaevinde mi yoksa eğitimevinde mi kalacağı belirlenmelidir. Hüküm giymesi hâlinde cezaevinde kalacak çocuklar yargılama sürecinde tutukluluğunu da cezaevinde geçirmeli, aksi takdirde tutukluluk boyunca eğitimevlerinde kalmalıdır. Hüküm giymesi sonucunda cezaevine yerleştirilen çocukların eğitimevlerine nakli, infaz sürecinde iyi hâl göstermelerine bağlı olarak sağlanmalıdır.

Koşullu salıverilme otomatik olarak uygulanmamalı, denetimli serbestlik sistemi etkinleştirilmelidir. Çocukların yararına olacak kademeli bir infaz sistemi için etkili bir denetimli serbestlik mekanizması kurulmalı ve bu mekanizma ölçme-değerlendirme programlarıyla desteklenmelidir. Koşullu salıverilme otomatik olarak uygulanmamalı; çocuğun ceza ve rehabilitasyon sürecindeki gayreti ile gösterdiği değişim ölçülerek bu uygulamadan yararlanması sağlanmalıdır. Ayrıca, süreç boyunca psikososyal destek ve bireyselleştirilmiş programların zorunlu tutulması esastır.

Çocuk cezaevlerindeki rehabilitasyon programları ve koşulları iyileştirilmelidir. Çocukların topluma uyumu, aile ilişkileri, iletişim becerileri ve eğitimlerine devamlılığını sağlayacak nitelikli rehabilitasyon programları oluşturulmalıdır. Bu programlarla çocukların cezaevinde suç öğrenme riskinin önlenmesi hedeflenmelidir. Çocuk cezaevlerinde eğitim, meslek edindirme, bağımlılıkla mücadele ve psikolojik destek programlarının geliştirilmesi önemlidir. Amaç, çocukların suç öğrenme ihtimalini azaltmak ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamaktır. Bu doğrultuda, mevcut etkinlikler toplum, eğitim ve mesleki hayatla bağ koparmadan yeniden yapılandırılmalı; süreç, tüm ilgili kurumların eş güdüm ve tamamlayıcılığı ile tasarlanmalıdır.

Adli sicil kayıtları duruma bağlı olarak güncellenmelidir. Çocuklar için hüküm ya da tedbir infaz edildikten sonra uzman görüşüyle ıslah amacına ulaşıldığı kanaati olursa adli sicil kaydından ilgili suç silinebilir.

Davranışlarını yönlendirme yeteneği ifadesinin ne anlama geldiği açıkça düzenlenmelidir: “Davranışlarını yönlendirme yeteneği” kavramının hukuki kullanımı ile hekimlerin kavrama yüklediği anlam arasındaki farklılık sebebiyle hem uygulamada tutarsızlıklar olmakta hem de yargı süreçleri uzamaktadır. Bu sebeple kavramın anlamı konusunda kurumlar arasında birlik tesis edilmeli; Adalet Bakanlığı rapor düzenleyen hekimlerin kullanacakları kavramlar hakkında yönerge hazırlamalı ve eğitim vermelidir.

KAYNAKÇA

- Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü. (2025). Adalet istatistikleri 2024 [Rapor]. Adalet Bakanlığı. https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/Sayfa-Dokuman/7042025092455Adalet_%C4%B0statistikleri_2024%20T%C3%BCrk%C3%A7e_Ingilizce.pdf
- Akyayla, B. (2014). Suça sürüklenen çocukların yargılanması ve uygulanacak tedbirler [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aybay, A., Aybay, R. & Pehlivan, A. (2007). Hukuka giriş. (4. Baskı). Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Aydoğdu, H. İ., Askay, M., Kırıl, G. S. & Özer, E. (2017). Çocuklarda ceza sorumluluğunun değerlendirilmesi. Klinik Tıp Aile Hekimliği Dergisi, 9(4), 15-18. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/728711>
- Bartollas, C. & Schmallegger, F. (2017). Çocuk suçluluğu. (D. Yücel & B. Gönültaş, Çev. Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dinç, A. (2020). Türkiye’de çocuk mahkemelerinin çocuk adalet sistemindeki yeri. Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi, (5), 62-79. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1162738>
- Donay, S. (2009). Ceza mahkemesi kanunu şerhi. Beta Yayınevi.
- Dönmez, B. (2023). Çocuk yargılaması: ceza muhakemesi hukukunda çocuklara özel soruşturma ve kovuşturma kuralları. (2. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Muncie, J. (2015). Youth and crime (4th ed.). SAGE Publications.
- Hakeri, H. (2012). Ceza hukuku genel hükümler (14. baskı). Adalet Yayınları.
- Karataş, Z., & Mavili, A. (2019). Çocuk adalet sisteminde suça sürüklenen çocuklara yönelik uygulamalarda karşılaşılan sorunlar. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 19(45), 1013-1043. <https://doi.org/10.21560/spcd.v19i50781.519076>
- Meraklı, S. (2017). Ceza hukukunda kusur [Yayımlanmış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öğüt, O., Dursun, Y., Şişmanlar, Ş. G., Coşkun, A., & Sarı, U. (2020). Suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri, algılanan aile işlevselliğinin ve ebeveyn tutumlarının suça sürüklenme üzerine etkisinin değerlendirilmesi. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 21(5), 531-536.
- Savaşçı Temiz, B. (2023). Çocuk ceza adaleti ilkeleri çerçevesinde 12-15 yaş arası çocukların cezai sorumluluğunun değerlendirilmesi. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 14(1), 244-259. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.1202557>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2024). Güvenlik Birimlerine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2023. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Güvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2023-53674>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) & Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (2025). Türkiye’deki Çocuklar 2024: İstatistiklere Bakış [Rapor]. https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/Turkiye_Cocuk_2024TR.pdf
- United Nations Children’s Fund (UNICEF). (2022). Systematic responses to children under the minimum age of criminal responsibility who have been (allegedly) involved in offending behaviour in Europe and Central Asia. UNICEF Regional Office for Europe and Central Asia. [https://www.unicef.org/eca/media/27721/file/Systematic%20Responses%20to%20Children%20under%20the%20Minimum%20Age%20of%20Criminal%20Responsibility%20who%20have%20been%20\(Allegedly\)%20Involved%20in%20Offending%20Behaviour%20in%20Europe%20and%20Central%20Asia.pdf](https://www.unicef.org/eca/media/27721/file/Systematic%20Responses%20to%20Children%20under%20the%20Minimum%20Age%20of%20Criminal%20Responsibility%20who%20have%20been%20(Allegedly)%20Involved%20in%20Offending%20Behaviour%20in%20Europe%20and%20Central%20Asia.pdf)
- Yıldız, A., Eroğlu, İ. & Kaygusuz, Ö.R. (2023). Adli Tıp ve Çocuk. H. Küçüker (Ed.), Suça sürüklenen çocuklarda ceza sorumluluğu içinde (s.32-40). Türkiye Klinikleri Yayınevi.
- Yüce, O. (2019). Suça sürüklenen çocukların rehabilitesinde çocuk mahkemelerinin rolü (Sakarya örneği) [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YAZARLAR VE KATKIDA BULUNANLAR

YAZARLAR

Fatma Betül ERCAN

Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümünde lisans eğitimini tamamlayan Fatma Betül Ercan, İstanbul Medipol Üniversitesinde nörobilim alanında yüksek lisans yapmış olup doktorasına devam etmektedir. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarında psikososyal destek ve bağımlılıkla mücadele üzerine projelerde proje yöneticisi ve psikolog olarak görev almıştır. Hafıza, mikrobiyota ve Alzheimer konularında bilimsel çalışmaları vardır. Enstitü Sosyalde eğitim araştırmacısı olarak görev yapmaktadır.

Güllü BUZUNOĞLU

Güllü Buzunoğlu, lisans eğitimini 2010 yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Öğretmenliği Programında tamamlamıştır. Yüksek lisans derecesini 2018 yılında Marmara Üniversitesinde Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsünde “İran’da Turizm Faaliyetleri” başlıklı teziyle almıştır. Hâlen İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir. Akademik ilgisi aile, göç ve kadın çalışmaları temalarına odaklanan Buzunoğlu’nun bu alanlarda ulusal ve uluslararası bildirileri ve akademik yayınları bulunmaktadır. Ayrıca birçok akademik uluslararası kongre, sempozyum ve konferansın düzenlenmesinde aktif rol üstlenmiş; KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi gibi akademik dergilerde editörlük yapmıştır. Buzunoğlu, hâlihazırda İstanbul Ticaret Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde görev yapmaktadır. Buzunoğlu, Enstitü Sosyalde araştırmacı olarak bulunmaktadır.

Hilal YAZICI

Lisans eğitimini İstanbul Medipol Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programında onur derecesi ile tamamlayan Hilal Yazıcı, yüksek lisans eğitimine aynı programda devam etmektedir. Bilişsel davranışçı terapi ile mindfulness temelli bilişsel terapi alanlarında uygulamalı deneyim ve süpervizyon süreçlerini tamamlayan Yazıcı, WISC-R, MMPI ve Koppitz İnsan Çiz testleri eğitimleri almıştır. Lise öğrencilerine kariyer, meslek seçimi, motivasyon ve üniversite tercihleri gibi alanlarda danışmanlık vermiştir. Kariyer testleri uygulamaları ve veli-öğrenci görüşmeleri gerçekleştirmiştir. Enstitü Sosyal bünyesinde Eğitim Araştırmaları Koordinatörlüğünde araştırma asistanı olarak görev almaktadır.

Yiğit ÇELİK

Yiğit Çelik, lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde tamamlamıştır. Aynı üniversitenin Sosyoloji Bölümü Göç Çalışmaları Yüksek Lisans Programında “İstanbul’daki Göçmen Evsizlerin Evsizlikle Başa Çıkma Stratejileri” başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini elde etmiştir. Akademik çalışmalarında özellikle yoksulluk, evsizlik ve göç olguları üzerinde yoğunlaşan Çelik, “Eski Evsizlerin Evsizlikten Kurtulma Tecrübeleri: İstanbul Örneği” başlıklı TÜBİTAK 1001 projesinde görev almıştır. Hâlen Enstitü Sosyal bünyesinde Toplum Araştırmaları Koordinatörlüğünde araştırma asistanı olarak görev yapmaktadır.

KATKIDA BULUNANLAR

Münibe Zeynep YILMAZ

Lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümünde, ilk yüksek lisans derecesini 2018 yılında ABD'nin Teksas eyaletinde bulunan Baylor Üniversitesinde Eğitim Psikolojisi Bölümünde burslu olarak tamamlamıştır. Yüksek lisans eğitimi sırasında aynı üniversitenin akademik danışmanlık merkezinde eğitim danışmanı olarak görev almıştır. İkinci yüksek lisans derecesini 2020 yılında İstanbul Medeniyet Üniversitesinde Eğitim Yönetimi Bölümünde tamamlayan Yılmaz, doktora derecesini ise 2025'te Texas State Üniversitesinde Eğitim ve Toplum Liderliği Bölümünden almıştır. 2021-2023 yılları arasında ABD'de Family and Youth Institute bünyesinde Müslüman gençler üzerine araştırmalar yapmıştır. Yılmaz, eğitim politikaları, sosyal adalet, göçmenlerin kimlik oluşumu, dezavantajlı öğrencilerin eğitimi, kültüre duyarlı eğitim ve çok kültürlü eğitim konularında araştırmalar yapmaktadır. Yılmaz'ın ulusal ve uluslararası pek çok akademik çalışma, kitap ve kitap bölümü, konferans sunumu gibi yayınları bulunmaktadır. Enstitü Sosyalde araştırmacı olarak görev yapmaktadır.

Saliha Merve KAYA

Lisans eğitimini 2010 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tamamladı. Yüksek lisansını 2015 yılında "Uygulamada Çocuk Yargılaması: İstanbul Anadolu Adliyesi Çocuk Mahkemesinde Dosya İncelemesi" başlıklı tezi ile İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku'nda tamamladı. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Kamu Hukuku Doktora programına başladı ve 2025'de doktorasını tamamladı. 2017 Mart ayı itibarı ile Ceza Hukuku araştırma görevlisi olarak İbn Haldun Üniversitesi kadrosuna dâhil oldu.

Turgay ÖNTAŞ

Turgay Öntaş, lisans eğitimini 2007 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümünde tamamlamıştır. Ardından, 2010 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Bölümünde yüksek lisansını, 2014'te Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Bölümünde doktora derecesini elde etmiştir. 2021 yılında doçentlik ünvanını almıştır. 2010-2015 yılları arasında Özel Maya Okullarında, 2015-2020 yılları arasında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesinde görev yapmıştır. 2018-2021 yılları arasında ise Millî Eğitim Bakanlığında Bakan Danışmanı olarak görev almıştır. 2020 yılı itibarıyla Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinde akademik faaliyetlerine devam etmektedir. Akademik çalışmalarının odak noktası sosyal bilgiler eğitimi ve öğretmen eğitimi üzerinedir. Enstitü Sosyal bünyesinde uzman araştırmacı olarak bulunmaktadır.

